

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри української
філології та журналістики

Протокол № 8 від «4» березня 2025 р.

Завідувач кафедри Ольга КИРИЛЮК

РОЗРОБЛЕНО

Головою фахової комісії
зі спеціальності

Олександра ГУНДЕРУК ГГ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ЦДУ імені Володимира Винниченка

від «04» березня 2025 року 51-ум

Голова приймальної комісії

Ректор Євген СОБОЛЬ

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

з журналістики

для осіб, які вступають на перший рік навчання

денної/заочної форми навчання

на основі ступеня (рівня) бакалавра (спеціаліста або магістра)

для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

зі спеціальності 061 Журналістика

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Співбесіда – форма вступного випробовування, яка передбачає оцінювання підготовленості (знань, умінь, навичок вступника з журналістики) і умотивованості вступника, за результатами якої приймається протокольне рішення щодо надання вступнику рекомендації до зарахування.

Форма співбесіди – усне опитування за змістом програми.

Результат опитування: оцінка за шкалою 100-200 з мінімальним пороговим балом 100. Абітурієнт, який отримав менше ніж 100 балів, втрачає право брати участь у конкурсному відборі.

Час, який відводиться на усну відповідь – не більше ніж 0,25 год. на одного вступника.

1. ЗМІСТ ПРОГРАМИ З ЖУРНАЛІСТИКИ

Загальне поняття про журналістику. Зміст поняття «журналістика». Об'єкт і предмет журналістики. Портрет професії журналіста. Специфічні риси і складові майстерності професії журналіста. Свобода слова як передумова розвитку журналістики. Здобутки і втрати сучасної української журналістики.

Журналістика як галузь масово-інформаційної та суспільно-політичної діяльності. Поняття «масової інформації» в журналістиці. Специфіка інформації в журналістиці. Рівні і форми існування масової інформації. Громадська думка і журналістика. Визначальні особливості пресової журналістики. Визначальні особливості радіожурналістики. Визначальні особливості тележурналістики. Визначальні особливості інтернет-журналістики. Громадська думка як явище суспільного життя. Особливості формування громадської думки. Відносини ЗМІ та влади.

Функціональність та дієвість журналістики. Характеристика загальних і спеціальних функцій. Зміст основних засад журналістики. Дієвість та ефективність журналістської діяльності. Характеристика загальних функцій журналістики. Характеристика спеціальних функцій журналістики. Гуманізм як синтез вимог до журналістської діяльності. Патріотизм у журналістській діяльності. Інтернаціоналізм як соціальна засада журналістики. Демократизм та його аспекти. Правдивість у висвітленні подій. Дієвість як особлива форма результативності. Ефективність засобів масової інформації. Проблеми української регіональної журналістики. Чинники впливовості журналістських матеріалів.

Факт і його природа в журналістиці. Факт як основа журналістського твору. Вимоги до роботи з фактами. Причини фактологічних помилок. Факт як основа журналістського твору. Ефективні методи перевірки інформації. Фейк як сучасне явище медіареальності. Фактчекінг як інструмент сучасного журналіста. Свобода слова і журналістська діяльність. Поняття про свободу преси і свободу творчості. Законодавство України про свободу слова. Сучасний стан відносин ЗМІ та влади. Вплив влади на різні групи видань. Проблемні зони відносин ЗМІ та влади. Журналістика як четверта влада.

Феномен цікавого в журналістиці. Тематично-концептуальна основа, композиція і конфлікт журналістського твору. Формальні елементи організації журналістського тексту (заголовок, лід, закінчення). Загальні і специфічні прояви цікавості. Правила наближення інтересів. Тематично-концептуальна основа журналістського твору. Типологічна характеристика заголовків журналістських творів. Складові успішного заголовку в журналістиці. Типологічна характеристика лідів журналістських творів. Загальні і специфічні прояви цікавості в журналістиці. Правило географічного наближення. Правило хронологічного наближення. Правило емоційного наближення. Правило наближення за принципом популярності й рідкісності.

Жанри журналістики. Загальна характеристика жанрів: критерії, групи, тенденції розвитку. Характеристика інформаційних жанрів. Методи збирання зовнішньої інформації. Характеристика аналітичних жанрів. Аргументи в журналістиці. Характеристика публіцистичних жанрів. Специфіка образності в журналістиці. Діяльність міжнародної організації «Репортери без кордонів». Корисні інформаційні ресурси для роботи журналіста.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ АБІТУРІЄНТІВ

Кількісні показники (в балах)	Якісні показники
190–200	Абітурієнт блискуче володіє теоретичними знаннями та практичними навичками, виявляє медійну обізнаність. Орієнтується в медіапросторі. Відповіді переважно правильні, відмінне виконання з незначною кількістю помилок.
169–189	Вище середніх стандартів, однак з деякими помилками. Абітурієнт володіє основними теоретичними знаннями та практичними навичками, понятійним апаратом, характеризується достатнім рівнем компетентності. Практичні кейси проаналізовано повністю, однак трапляються незначні неточності.
148–168	У цілому змістовна і правильна відповідь з певною кількістю значних помилок. Знання абітурієнта є достатніми, він виявляє здатність встановлювати найсуттєвіші зв'язки між явищами, фактами, робити висновки та узагальнення, застосовувати вивчений матеріал для розв'язання практичних ситуацій. Медійні кейси проаналізовано повністю, однак допущено низку неточностей.
127–147	Непогано, але зі значною кількістю недоліків. Необхідні практичні навички роботи із вивченим матеріалом сформовано на базовому рівні. Абітурієнт в цілому правильно відтворює навчальну програму, знає основні теорії і факти, уміє наводити власні приклади на підтвердження певних думок, робити окремі висновки. Кейсові завдання проаналізовано в основному, з деякими фактичними та змістовними помилками.
100–126	Відповідає мінімальним критеріям. Абітурієнт виявив поверхові знання й розуміння основних положень навчальної програми. Практичні завдання виконані з низкою фактичних і теоретичних помилок.
1–99	Абітурієнт не володіє основними знаннями з програми, не знає фактичного матеріалу, не володіє поняттєво-термінологічним апаратом. Необхідна ще певна додаткова робота для успішного складання іспиту. Кейсові завдання виконані частково, з грубими фактичними та теоретичними помилками.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ЖУРНАЛІСТИКИ

Здорова В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник; 2-е вид., перероб. і допов. Львів, 2004. 268 с.

Іванов В.Ф. Журналістська етика : підруч. для студ. ВНЗ / передм. В. П. Мостового. Київ, 2006. 231 с.

Кібіл Р. Журналістська етика / перекл. з англ. Д. І. Смоляк. Київ, 2007. 188 с.

Ла Рош фон В. Вступ до практичної журналістики : З докладним описом шляхів здобуття освіти у Німеччині : навч. посіб. / пер. з нім.; за ред. В. Ф. Іванова, А. Кольза. Київ, 2005. 225 с.

Лизанчук В.В. Основи радіожурналістики : підручник. Київ, 2006. 628 с.

Маріан Ж. Журналістське розслідування : зб. навч. мат. складена Жаком Муриканом за франц. методикою вдосконалення працівників ЗМІ. Київ-Париж, 2003. 76 с.

Михайлин І.Л. Журналістика як всесвіт : вибрані медіадослідження. Харків, 2008. 512 с.

Михайлин І.Л. Основи журналістики. Харків, 2002. 284 с.

Москаленко А.З. Теорія журналістики : навчальний посібник. Київ, 1998.

Рендол Д. Універсальний журналіст / пер. з англ. Марини Марченко. Київ, 2007. 288 с.

Різун В.В. Маси : тексти лекцій. Київ, 2003. 118 с.

Різун В.В. Основи журналістики у відповідях та заувагах. Київ, 2004. 80 с.

Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за ред. Ю. М. Бідзілі. – Ужгород, 2007. 224 с.

Українське законодавство: засоби масової інформації науково-популярне видання / ред.-упор.: Т. Катюжинська, Л. Панкратова. Київ : Підгот. прогр. правового захисту та освіти ЗМІ IREX У-Медіа, 2004. 368 с.

Допоміжна

Буше Жан-Домінік. Репортаж у друкованій пресі : монографія / пер. з франц. – Вид. друге. – Київ, 2003. 104 с.

Гол Джим. Онлайнова журналістика. Київ, 2005. 344 с.

Приступенко Т. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації. Київ, 2004.

Капелюшний А.О. Практичний посібник-довідник журналіста: Редагування в ЗМІ: Аналіз і перевірка фактичного матеріалу. Львів, 2004. 576 с.

Карпенко В.О. Журналістика: основи професіональної комунікації : навч. посіб. для студ. ВНЗ, що навчаються за спец. "Журналістика". Київ, 2002. 348 с.

Корню, Д. Етика засобів масової інформації / пер. з фр. Київ, 2004.

Лалл Д. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід / Джеймс Лалл ; за ред.: Олександр Гриценко и Н. Гончаренко ; пер. з англ. Київ, 2002. 264 с.

Шаповал Ю.Г. Поетика телевізійної журналістики. Костопіль, 2003.

Шаповал Ю.Г. Феномен журналістики. Рівне, 2005.

Лубкович І.М. Соціологія і журналістика: Підручник. Львів, 2005.

Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. Львів, 2004. 312 с.

Путівник ретельного журналіста / над путівником працювали.: В. Ар'єв, Ю. Горбань, В. Кабак, А. Куликов, І. Куляс, Н. Лигачова-Чернолуцька, К. Лукеренко, М. Старожицька, С. Томіленко, Т. Федорів, Т. Хоусон. Київ, 2007 (Інст. журналістики КНУ ім. Т.Шевченка). 173 с.

Українське телебачення: роки, події, звершення : науково-популярне видання / за ред. М. М. Карабанова [та ін.]. Київ, 2008. 400 с.